

ПРЕС КЛИПИНГ

28. јун 2019.

НАСЛОВИ

Одлука владе: Основан нови Савет за запошљавање(стр.3)

Израбљивање радница у Србији: Робовласничко златно доба(стр.3)

Скоро четвртина младих у Србији незапослена и нешколована(стр.6)

Радници Фабрике резног алата у Чачку 17. пут спречили извшитеље да преузму погон(стр.7)

Одлука владе: Основан нови Савет за запошљавање Танјуг

Савет се састоји од представника Владе, репрезентативних синдиката и удружења послодаваца, Националне службе за запошљавање, као и удружења и стручњака у област запошљавања

Влада Србије донела је одлуку о оснивању Републичког савета за запошљавање, објављено је у Службеном гласнику.

Како се наводи у одлуци, Савет ће давати мишљења и препоруке Влади у вези са питањима од интереса за унапређење запошљавања у Србији.

Савет се састоји од представника Владе, репрезентативних синдиката и удружења послодаваца, Националне службе за запошљавање, као и удружења и стручњака у област запошљавања.

Председник, заменик председника, чланови и секретар Савета, наводи се, немају право на накнаду за свој рад у Савету.

У раду Савета, наведено је у одлуци, у складу са законом, без права гласа, могу учествовати удружења која се баве заштитом интереса одређених категорија незапослених (особе са инвалидитетом, етничке мањине код којих је изражена стопа незапослености, жене, омладина. . .)

Овом одлуком престаје да важи претходно донета о оснивању Републичког савета за запошљавање из 2008. године.

Израбљивање радница у Србији: Робовласничко златно доба

Пише: Ал Јазеера Балканс

Милица Лупшор и Весна Ђорђевић обишле су више од 10 градова у Србији, у којима су разговарале са радницама о њиховим искуствима на послу.

“Одлазила сам на посао ујутру, а враћала се касно увече. И недељом сам морала да идем да радим, и ја више нисам имала нимало слободног времена. Власник фирме је повећавао обим посла, али није повећавао и број нас које радимо. За сваку грешку нам је одузимао део плате, па често нисам добијала ни минималац. Топли оброк, регрес и путне трошкове није исплаћивао, мада смо све потписивале да смо их примиле. За годишњи одмор смо имале највише недељу дана, а остатак смо радиле, док је газда водио сате као да смо још увек на одмору. Готово свакодневно трпимо вербалне нападе. Нема раднице која бар једном није отплакала због увреда и понижавајућих речи нашег газде. Стално прети отказима, и радимо под великим притиском и у страху. Због тога већ дуже време не могу да издржим дан без таблета за смирење. Све више имам проблема са срчаном аритмијом и високим крвним притиском, и не знам колико ћу још моћи да издржим. За породицу и пријатеље више немам времена, а ни воље. Живот ми се свео на одлазак на посао и спавање”.

Ово је прича раднице из фирме која се бави продајом и велепродајом алкохолних пића. Њена и десетине других, врло сличних прича могу се пронаћи у зборнику “Жене говоре” који су приредиле Милица Лупшор и Весна Ђорђевић, раднице и активисткиње Удружења за радна права жена Роза из Зрењанина.

Ниске, нередовне зараде које се често и не исплаћују; радно време које траје по 10,14 и више сати; свакодневни мобинг, вређање и понижавање; рад у нехуманим условима, зими без грејања а лети без климе, без иједног слободног дана у недељи; рад преко омладинских задруга и агенција којима одлази део плате, неплаћен прековремени рад; сексуални напади, претње, застрашивање; страх од отказа, немогућност да се оде на боловање, сиромаштво, дискриминација због година старости или породичног стања, стрес и малтретирање – то је свакодневица жена на српском тржишту рада.

Тлачење радништва се негује у тишини

Милица Лупшор и Весна Ђорђевић обишле су више од 10 градова у Србији, у којима су разговарале са радницама о њиховим искуствима на послу. Све те приче сакупљене су у књизи “Жене говоре”, као “покушај да се чује глас тих жена, да се ода признање њиховој сталној борби за опстанак, њиховој храбрости и снази да се не предају”. Раднице су анонимне, а често се не наводе ни имена предузећа у којима раде, не да би се те фирме заштитиле, већ због реалног страха да би раднице које су проговориле о тлачењу, злостављању и неправди могле да трпе озбиљне последице због истине коју износе у јавност.

Многе жене нису желеле да говоре, иако су знале да њихова имена неће бити наведена, страхујући од отказа, да ће остати без цркавице којом прехрањују породицу. “Тлачење радништва се у Србији негује у тишини, сваки глас који се пробије у јавност значи нову репресију. Отпуштање често води у глад, дугове, бескућништво, нестајање, зато је овде јавна, отворена побуна пречесто кобна по побуњено радништво”, пише Гордана Стојаковић у предговору за “Жене говоре”.

Ређају се у књизи језиви, потресни призори израбљивања и злостављања радница у Србији. Раднице у једној малој текстилној фабрици у Зрењанину послодавац је закључавао током радног времена, јер се бојао инспекције пошто ради без лиценце и контроле квалитета. Лети није било климе, па је у хали било вруће као у паклу; преко зиме није било грејања, раднице су седеле за шиваћим машинама у зимским јакнама, дувале у прсте како би могле уопште да раде. Плате су касиле, газда је обећао да ће их изненадити после Нове године. И заиста их је изненадио – сачекале су их коверте у којима су уместо зарађеног новца биле радне књижице. Власник је просто затворио фирму, отворио другу на другом месту под новим именом и наставио са производњом. Судски процес против њега траје већ три године и ко зна да ли ће икада сносити законске санкције.

Пуна запосленост робова

Велики проблем је рад на одређено време који се продужава унедоглед, што раднице доводи у посебно рањив положај. И ту нема разлике између приватних и државних предузећа. Жена која више од десет година ради у јавном предузећу, а још је нису примили за стално, овако описује своју ситуацију: “Нема годишњих одмора, боловања, плата ми је мања од плате колегинице која је примљена за стално, када сам остала у другом стању, нисам имала породилско боловање, а нисам била сигурна ни да ће ме вратити на посао када моје дете буде могло да иде у јаслице. Вратили су ме, и ја сам још увек ту, без било какве гаранције да ме, када дођем у неке године, неће отпустити”.

А таква отпуштања нису ретка, предузећа често дају отказ женама које већ годинама раде за њих, да би их замениле млађима. Може им се, јер незапослених има колико хоћеш, упркос намештеним статистичким подацима којима нас засипају напредњачки функционери, а који

говоре о енормном расту запослености. Према новом методу мерења запослености, запосленим се сматра свако ко је радио један сат недељно посао плаћен у новцу или у натури. Запосленима се сматра и категорија “помажући чланови домаћинства” који за свој посао нису плаћени. Републички завод за запошљавање има занимљиво образложење: “Помажући чланови у породичном послу су лица која помажу другом члану домаћинства у вођењу породичног посла или пољопривредног газдинства, а да притом нису плаћена за тај рад. Ова лица сматрају се запосленима и поред тога што нису плаћена за свој рад пошто од свог рада имају корист у виду бенефиција као што су смештај, храна и слично”. Не знам што су робови у старом Риму дизали онолике устанке кад су имали обезбеђен стан и храну, па су самим тим имали статус запослених особа.

Отимање од минималца

Дискриминација по старосном основу такође је честа. Жене које су прешле 40. годину живота послодавци често и не желе да приме на разговор. „Тражимо младе, а не бабе“, рекао је 43-годишњакињи власник једне фирме. Кога брига што тиме послодавци крше Устав, као да је посао наших властодржаца да штите законе које доносе. Њихов посао је да штите своје и интересе малог круга моћних и богатих на врху социјалне пирамиде. Сви остали има да ћуте и трпе.

Није боља ситуација ни међу радницама запосленим за стално, поготово онима које раде у трговинама, пекарама и занатским радњама. Оне раде у сменама од по 10-14 сати, најчешће за минималац, а чак ни ту минималну плату не добијају у целини, већ им се сваког месеца одбија нешто од зараде, јер нису испуниле тзв. норму. Послодавац одреди сваког месеца колико раднице треба да продају пецива, жвака, цигарета, новина, чоколадица, па ко ту норму не испуни – има да плати од своје црквице. А норме се тако вешто утврђују да нико не може да их намири.

Једна радница у ланцу маркета описује како то изгледа у пракси: “Плата је била само минималац, нису се плаћали прековремени сати, а радиле смо сваки дан, и недељом и празницима, трпеле малтретирања шефова, вукле гајбе и тешке пакете, шетања од једне до друге радње када негде нека радница не дође. Све смо потписивале уговоре на одређено, и никада нисмо знале да ли ћемо и следећи месец остати. Увек су нам одузимали од плате за робу која се поквари, а не успемо да је продамо (за салату, парадајз, банане и сл), иако смо молиле да нам не шаљу толику количину, јер немамо коме то да продамо. Тако смо прошле године два месеца у пролеће добиле само по 50% посто плате (мање од 11 000 динара), јер смо морале да надокнадимо све оно што се покварило. Када смо покушале да се бунимо, рекли су да је то по закону, пошто смо ‘нормиране’ колико чега да продамо, и пошто нисмо испуниле ‘норму’, имају право да нам умање плату”.

Отказ због поцијепаних панталона

Кад се нека радница разболи, онда по правилу сазна да јој здравствена књижица није оверена. А ако је због болести одсутна неколико дана, послодавац је једноставно отпусти и замени неким другим. Алтернатива је да ради и кад је болесна, додатно угрожавајући сопствено здравље: “Носим тешке гајбе, истоварам камионе који донесу робу, па када се укочим, одем до Хитне, примим ињекцију, и вратим се да наставим. Не смем да тражим лакше радно место, јер ће ми онда можда дати отказ, а шта ћемо да радимо моја деца и ја ако останем без посла”.

А отказ се добија за све и свашта. Једна радница фабрике чарапа добила је отказ јер се онесвестила од глади. Једна чистачица добила је отказ јер је имала поцепане панталоне. Пошто је самохрана мајка две ћерке, било јој је важније да купи одећу деци него себи. “Да су ми бар рекли, ја бих некако купила и себи, снашла бих се некако, а сада смо социјални случај”, каже отпуштена жена.

Услове рада у неким фирмама ни робот не би могао да издржи. Једна жена прича како је радила у млекари и била задовољна послом, иако је плата била само мало већа од минималца. А онда је обим посла почео да се повећава, па је на крају радила од осам ујутро до три иза поноћи, дакле смену која траје 19 сати. И тако сваког дана. На крају је била принуђена да оде из млекаре, јер више није могла да издржи нељудски темпо рада. Сада је незапослена, иде на њиву да ради за надницу како би прехранила себе и ћерку.

Подаци Еуростата

Скоро четвртина младих у Србији незапослена и нешколована

Пише: С. К.

Готово сваки четврти грађанин Србије узраста од 20 до 34 године, односно њих 24,1 одсто, спада у групу незапослених и нешколованих грађана, показали су подаци Еуростата за 2018. годину.

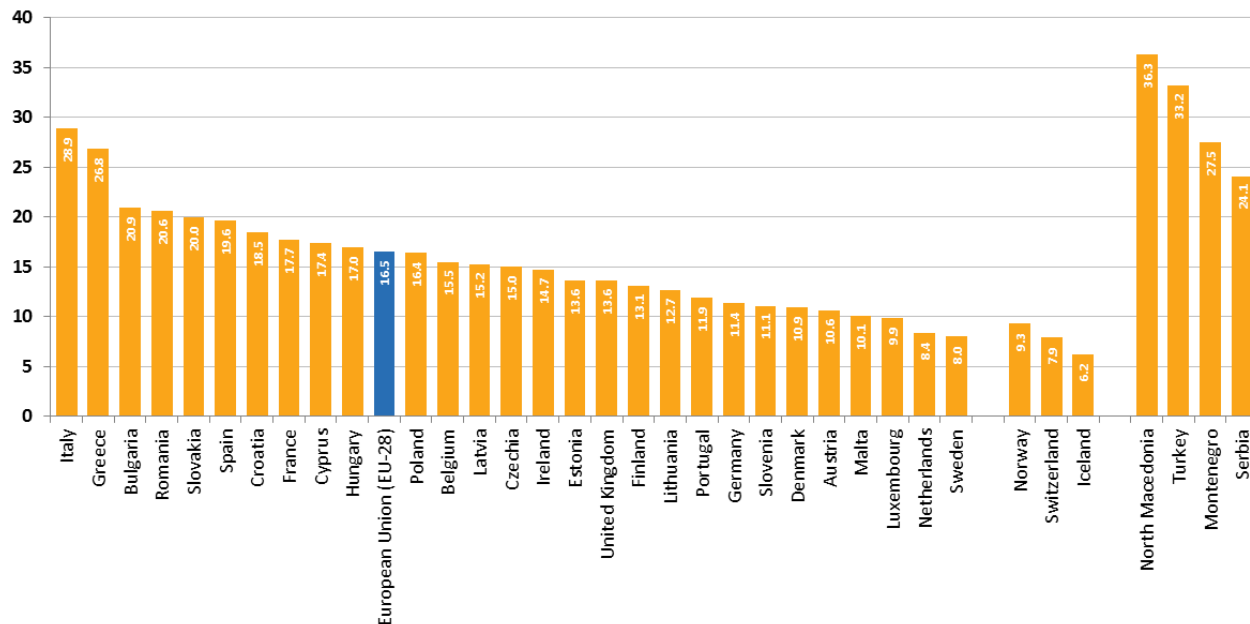
Према овом истраживању, тај проценат на нивоу целе Европске уније износи око 16,5 одсто, односно сваки шести грађанин овог узраста.

Ситуација је, по овом питању, најповољнија у Шведској, где незапослених и нешколованих младих људи има свега осам одсто, потом у Холандији (8,4 одсто), Луксембургу (9,9 одсто) и Малти (10,1 одсто).

С друге стране, Италија и Грчка су, у поређењу са другим чланицама Европске уније, државе са највишим процентом незапослених и нешколованих младих људи – 28,9 и 26,8 одсто, што значи да више од четвртине младих у ове две државе спада у ову групу.

Разлика, такође, постоји и међу половима. На нивоу целе Европе незапослених и нешколованих жена узраста од 20 до 34 година има 20,9 одсто, док овај проценат за мушкарце износи свега 12,2.

Young people aged 20-34 neither in employment nor in education and training, 2018 (%)

Радници Фабрике резног алата у Чачку 17. пут спречили извршитеље да преузму погон

Пише: Бета

Судски извршитељи покушали су данас уз асистенцију полиције 17. пут заредом да принудно преузму погон „Куглична вретена“ Фабрике резног алата (ФРА) у Чачку, што су радници спречили.

Председник Индустријског синдиката ФРА Душан Ђелић рекао је новинарима да је полиција покушала да уведе извршитеље у посед заменом браве и врата, што радници нису дозволили.

Судски извршитељи већ годину дана покушавају да наплате дуг ФРА од поравнања са једном чачанском приватном фирмом, који је од 1,5 милион динара у међувремену са каматама нарастао на око 4,6 милиона динара.

Привредни суд у Чачку казнио је првом новчаном казном од по 10.000 динара, а другом од по 20.000 динара 53 радника ФРА, зато што нису дозволили судским извршитељима да уђу у посед погона ФРА за производњу кугличних вретена.

Представници синдиката саопштили су да је полиција и данас легитимисала раднике и да они очекују нове казне суда.

Погон „Куглична вретена“ Фабрике резног алата од значаја је за одбрамбену индустрију, о чему постоји решење Министарства одбране из 2015. године.

ФРА, која се бави производњом и продајом резаног алата и машина, основана је 1953. године.

У фабрици је запослено око 500 радника.